

Cultura

LITERATURA

01. Maria Aurèlia Capmany va escriure més de 50 llibres. UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI. ARXIU VIDAL-CAPMANY 02. L'autora, a casa seva, acompanyada d'un dels seus gats. ICUB

JORDI NOPCA
BARCELONA

“El nostre país ha demostrat a les urnes que té vocació de país normal”. Tot i que aquestes paraules podrien haver estat escrites després del referèndum de l'1 d'octubre o de les eleccions del 21 de desembre, van ser escrites per Maria Aurèlia Capmany i incloses a *Dietari de prudències*, publicat per La Llar del Llibre el 1981. “Paraules com aquestes demostren l'actualitat de part de la seva obra. Capmany és una de les escriptores més importants del segle XX, i la intel·lectual catalana més gran”, comenta Marta Nadal, comissària de l'any dedicat a l'autora d'*Un lloc entre els morts* i *La dona a Catalunya*.

Són moltes les cares creatives de Capmany, que va néixer el 3 d'agost de 1918 a Barcelona, ciutat on també va morir 73 anys després a causa d'un càncer de pit. I totes seran reivindicades durant l'Any Capmany, que ha de ser inaugurat aquest mes de maig al Saló del Tinell, encara que no hi ha una data fixada. “La paraula es troba al centre de tota la seva activitat –recorda Nadal, que és crítica literària, professora de llengua catalana i literatura i especialista en Mercè Rodoreda–. Un dels eixos de l'any serà recordar la seva aportació a la novel·la i la narrativa, però també el seu vessant com a assagista i activista, i l'estreta vinculació que va tenir amb el teatre”. Hi haurà un quart vector important, la docència, perquè, com recorda Nadal, “va tenir un paper important en la vida de

la Maria Aurèlia i, en part, la seva manera d'explicar i d'explicar-se rau en la voluntat pedagògica que mai no va perdre”.

Filla de Maria Farnés, membre activa d'Esquerra Republicana i professora de taquígrafia, i del folklorista i escriptor Aureli Capmany –de qui enguany es commemoren els 150 anys del naixement–, Maria Aurèlia va estudiar a l'Institut-Escola de la Generalitat de Catalunya, “model d'avantguarda pedagògica”, i després de la Guerra Civil es va llicenciar en filosofia. Tot i que va renunciar a fer carrera de professora a la universitat, Capmany va ensenyar en acadèmies privades i, entre el 1944 i el 1956, a l'Escuela de Enseñanza Media Isaac Albéniz. Des que va escriure la seva primera novel·la, *Necessitem morir*, a finals de la dècada dels 40, durant els trajectes en tramvia que la portaven de Barcelona a Badalona i viceversa cada dia, l'escriptora va construir una prolífica obra que supera els 50 títols i

Vitalista
“Tenia una mirada feliç sobre la cultura”, diu Marta Nadal

abasta pràcticament tots els gèneres: la narrativa breu (*Cartes impertinents de dona a dona*, 1971), el teatre, una de les seves grans passions (*Vent de garbí i una mica de por*, 1967), narrativa infantil i juvenil (*Àngela i els vuit mil policies*, 1981), assaig (*La dona i la Segona República*, 1977) i llibres de memòries, com va fer al díptic *Mala memòria* (1987) i *Això era i no era* (1989). També va signar nombroses traduccions d'autors com Simenon, Duras, Balzac, Calvino, Pavese, Pasolini i Proust, aquesta última feta a mitges amb el seu marit, Jaume Vidal Alcover (1923-1991).

Abastar l'inabastable

“La Maria Aurèlia tenia una mirada feliç sobre la cultura –diu la comissària–. Aquest any ens hauria de servir per tornar a mirar-nos un personatge tan inabastable com ella més enllà dels llocs comuns que han contribuït a invisibilitzar-la”. Coorganitzat pel departament de Cultura de la Generalitat –que, a través del

pressupost de la Institució de les Lletres Catalanes, aportarà 40.000 euros–, l'Associació d'Amics i Amigues de Maria Aurèlia Capmany i el departament d'Ensenyament, l'any dedicat a l'escriptora presentarà una quarantena d'actes, que poden créixer en els pròxims mesos. Entre altres activitats, hi haurà un simposi universitari al novembre, organitzat per la càtedra Ferrater Mora; una jornada pedagògica a l'Espai Betúlia de Badalona (19 d'octubre); conferències a càrrec de Marta Nadal, M. Àngels Cabré i Guillem-Jordi Grallès; una exposició a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona –amb la data encara per confirmar–; espectacles com el de Carme Sansa, acompanyada de Jaume Mallofré a l'acordió –que es podrà veure als Cinemes Girona a l'abril–, i la reposició de *Cartes impertinents* al Teatre Lliure, protagonitzada per Rosa Maria Sardà (del 26 de juny al 1 de juliol). També hi haurà una marató de 12 hores de lectura a Cerdanyola el 23 d'abril i la col·locació d'una placa d'homenatge al número 83 de la Rambla, on va néixer l'autora.

Un dels punts destacables de l'Any Capmany són les diverses reedicions que arribaran en els pròxims mesos. Entre elles hi haurà la novel·la *Lo color més blau* a Cossetània, l'àlbum infantil *Gat negre, mala bestia i salvatge* a Comanegra i l'adaptació teatral d'*Un lloc entre els morts*, que publicarà Arola. A més, a la tardor Ara Llibres publicarà la revisió que la poeta Blanca Llum Vidal està fent sobre els assajos feministes de Maria Aurèlia Capmany. —